

ΠΡΟΣ:

Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ)
Πειραιώς 132, Αθήνα 11854

Αρ. Πρωτ. ΕΣΠΕΝ 25012
Αθήνα, 29.04.2025

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση του κλάδου Ενέργειας της ΡΑΑΕΥ για την επιβολή ρυθμιστικών μέτρων στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες

Αξιότιμες κυρίες/ Αξιότιμοι κύριοι,

Με την παρούσα επιστολή, ο Σύνδεσμός μας επιθυμεί να τοποθετηθεί στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης της ΡΑΑΕΥ σχετικά με την επιβολή ρυθμιστικών μέτρων στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες.

Γενικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με το σκεπτικό της Αρχής, τα υπό διαβούλευση μέτρα αποσκοπούν, πρωτίστως, στην επικαιροποίηση της υπ' αριθμ. 409/2020 Απόφασης, με στόχο τη διασφάλιση της διαφάνειας και της επαρκούς πληροφόρησης των καταναλωτών σχετικά με την τιμολόγησή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, θεωρούμε ότι παρεμβάσεις όπως η παγίωση του Χρωματικού Κώδικα (Σημάνσεις Διαφάνειας), του οποίου η ισχύς –βάσει της Απόφασης Ε-160/2023– έχει λήξει, κινούνται σε θετική κατεύθυνση, καθώς συμβάλλουν ουσιαδώς στην ενίσχυση της διαφάνειας και της κατανόησης των προσφερόμενων προϊόντων από τους καταναλωτές, χωρίς να λειτουργούν ανασταλτικά για τον ανταγωνισμό.

Ωστόσο, παρατηρούμε ότι τα υπό διαβούλευση μέτρα περιλαμβάνουν νέες ρυθμιστικές παρεμβάσεις, αρκετές από τις οποίες δεν τεκμαίρονται από την κείμενη νομοθεσία ή/και δεν ευθυγραμμίζονται με τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΚΠΗΕ). Κατά κανόνα, κάθε νέα ρύθμιση που αφορά την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να ενσωματώνεται στον ΚΠΗΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνοχή του ρυθμιστικού πλαισίου και να αποφεύγεται η εισαγωγή αποσπασματικών ή αντικρουόμενων διατάξεων. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμούμε ότι η υιοθέτηση των υπό διαβούλευση μέτρων απαιτεί ειδικότερη νομοθετική εξουσιοδότηση από αυτή του άρθρου 23 του ν. 4001/2011. Εξάλλου, ζητήματα όπως η τυπολογία τιμολογίων, οι συμβατικοί όροι και οι υποχρεώσεις των προμηθευτών ρυθμίζονται μέσω του ΚΠΗΕ, σύμφωνα με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις των άρθρων 51 και 138 του ίδιου νόμου.

Επιπλέον, στον βαθμό που τα υπό διαβούλευση ρυθμιστικά μέτρα απορρέουν από την ευρωπαϊκή Οδηγία 2024/1711, η πάγια πρακτική ενσωμάτωσης της στο εθνικό δίκαιο είναι μέσω τυπικού νόμου ή Υπουργικής Απόφασης, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

Ως προς το αντικείμενο των υπό διαβούλευση ρυθμιστικών μέτρων, επισημαίνουμε ότι περιλαμβάνει ρυθμίσεις οι οποίες ενδέχεται να περιορίσουν ή να αποθαρρύνουν την ανάπτυξη και

εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων τιμολόγησης από τους συμμετέχοντες στην αγορά ενέργειας, κατά τρόπο που αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 3, παρ. 4 περ. (δ) του ν. 4001/2011, όπως ισχύει. Συγκεκριμένα, ο νομοθέτης έχει ρητά προβλέψει την υποχρέωση προαγωγής τέτοιων καινοτόμων μεθόδων τιμολόγησης, στο πλαίσιο της εφαρμογής ενεργειακά αποδοτικών και οικονομικά αποτελεσματικών πρακτικών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ευφύων συστημάτων μέτρησης και ενεργειακής διαχείρισης. Οποιοσδήποτε περιορισμός προς αυτή την κατεύθυνση δεν συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ν. 4001/2011 και της ενωσιακής ενεργειακής πολιτικής, και συνεπώς πρέπει να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα της συμβατότητάς του με το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Τέλος, θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι, παρά τη θέσπιση πλήθους νέων ρυθμίσεων στον κλάδο της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας τα τελευταία έτη, εξακολουθεί να παραμένει αρρυθμιστο το κενό που ανέκυψε με την Απόφαση ΣτΕ 1888/2020 αναφορικά με το άρθρο 42 του ΚΠΗΕ και το κρίσιμο ζήτημα της δυνατότητας απενεργοποίησης μετρητή λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών του πελάτη προς τον προηγούμενο προμηθευτή. Ως εκ τούτου, θα θέλαμε να επαναλάβουμε την πάγια θέση του Συνδέσμου μας ότι η συμπλήρωση του άρθρου 42 του ΚΠΗΕ πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα, καθώς είναι αναγκαία για τη διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού και της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς.

Σε κάθε περίπτωση, προς αποφυγή σύγχυσης των καταναλωτών, θεωρούμε σκόπιμο να αποσαφηνιστεί ότι τα μέτρα που θα υιοθετηθούν θα έχουν εφαρμογή από την ενσωμάτωσή τους στο κανονιστικό πλαίσιο και εφεξής.

Επί μέρους παρατηρήσεις

Τα ακόλουθα υπό διαβούλευση μέτρα κινούνται, κατά την άποψή μας, **σε θετική κατεύθυνση**, καθώς ενισχύουν τη διαφάνεια και διευκολύνουν την κατανόηση των προσφερόμενων προϊόντων από τους καταναλωτές, χωρίς να επιβαρύνουν τον ανταγωνισμό. Ωστόσο, διατυπώνουμε ορισμένες παρατηρήσεις και προτάσεις επί συγκεκριμένων σημείων, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους.

- **Παγίωση Χρωματικού Κώδικα:** Η παγίωση του Χρωματικού Κώδικα (Σημάνσεις Διαφάνειας) αποτελεί μέτρο που ενισχύει τη σαφήνεια και την πληροφόρηση των καταναλωτών αναφορικά με τη φύση των προσφερόμενων προϊόντων.
- **Περίληψη Σύμβασης:** Υπό την προϋπόθεση ότι η «Περίληψη της Σύμβασης» θα ενσωματωθεί ως τμήμα (π.χ. στην πρώτη σελίδα) των υφιστάμενων συμβατικών εντύπων που προβλέπονται ήδη από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ΚΠΗΕ, Απόφαση ΡΑΕ 389/2022, άρθρο 138 του ν. 4001/2011) και δεν θα αποτελεί αυτοτελές και διακριτό έγγραφο, το εν λόγω μέτρο —όπως ήδη προβλέπεται στο άρθρο 138 του ν. 4001/2011— κινείται σε θετική κατεύθυνση, καθώς ενισχύει τη σαφήνεια και την κατανοητή παρουσίαση των βασικών όρων της σύμβασης, χωρίς να προσθέτει γραφειοκρατία ή πολυπλοκότητα.
- **Ανακοίνωση τιμής:** Οι προβλέψεις που αφορούν την υποχρέωση ανακοίνωσης των τιμών όλων των τιμολογίων — σταθερών, κυμαινόμενων, μεικτών κ.λπ. — σε μηνιαία βάση, μέσω δημοσίευσης στην ιστοσελίδα του προμηθευτή και κοινοποίησης στη ΡΑΑΕΥ, κινούνται σε θετική κατεύθυνση. Ενισχύουν τη διαφάνεια στην αγορά λιανικής ηλεκτρικής ενέργειας,

διευκολύνουν τη σύγκριση προϊόντων από τους καταναλωτές και συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της διαμόρφωσης των τιμών.

Ωστόσο, αναφορικά με την πρόβλεψη της παραγράφου 1.10, σύμφωνα με την οποία η τιμή των σταθερών τιμολογίων πρέπει να ανακοινώνεται την πρώτη ημέρα του μήνα εφαρμογής τους, επισημαίνουμε ότι η ρύθμιση αυτή δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικά. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα των προμηθευτών να διαθέτουν νέα προϊόντα σταθερής τιμής οποιαδήποτε ημέρα εντός του μήνα, προκειμένου να διατηρείται η απαιτούμενη ευελιξία, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η διαφάνεια προς τους καταναλωτές.

Επιπλέον, σχετικά με την υποχρέωση τιμολόγησης βάσει των δημοσιευμένων μηνιαίων τιμών προμήθειας, θεωρούμε σκόπιμο να διευκρινιστεί ο τρόπος εφαρμογής της, δεδομένου ότι οι κύκλοι τιμολόγησης των προμηθευτών δεν ταυτίζονται κατ' ανάγκη με τους ημερολογιακούς μήνες. Ενδεικτικά, στα προϊόντα κυμαινόμενης τιμολόγησης με ανακοίνωση τιμής εκ των υστέρων (κυμαινόμενα ex-post τιμολόγια), οι μετρήσεις κατανάλωσης και οι αντίστοιχες τιμολογήσεις ενδέχεται να πραγματοποιούνται κυλιόμενα κατά τη διάρκεια του μήνα, πριν οριστικοποιηθεί και δημοσιευθεί η τελική τιμή του ονομαστικού μήνα. Στις περιπτώσεις αυτές, η τιμή υπολογίζεται βάσει των διαθέσιμων δεδομένων κατά την ημερομηνία τιμολόγησης κάθε καταναλωτή, ενώ τα δεδομένα των επόμενων ημερών ενσωματώνονται στην επόμενη τιμολόγηση, η οποία περιλαμβάνει το υπόλοιπο διάστημα κατανάλωσης εντός του ίδιου μήνα.

Τα παρακάτω υπό διαβούλευση στοιχεία, εκτιμούμε ότι **θα πρέπει να επανεξεταστούν**, τόσο ως προς τη συμβατότητά τους με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, όσο και ως προς τις επιπτώσεις τους στην περαιτέρω ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

- **Πεδίο εφαρμογής:** Τα υπό διαβούλευση ρυθμιστικά μέτρα δεν δύνανται να καταλαμβάνουν τους Μεγάλους Πελάτες, οι οποίοι όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του ΚΠΗΕ, συνάπτουν συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο ελεύθερης διαπραγμάτευσης με τους προμηθευτές, όπως ρητά προβλέπεται στο άρθρο 16 παρ. 3 και στο Παράρτημα II, άρθρο 1 παρ. 4 του ΚΠΗΕ. Συνεπώς, η επιβολή τυποποιημένων ή περιοριστικών ρυθμίσεων που αναιρούν τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης ή τη διαμόρφωση εμπορικών όρων προσαρμοσμένων στα ειδικά χαρακτηριστικά κατανάλωσης των Μεγάλων Πελατών δεν συνάδει με τις αρχές της αγοράς και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Οι Μεγάλοι Πελάτες διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και διαπραγματευτική ισχύ ώστε να διασφαλίζουν κατάλληλα τιμολόγια. Η ελευθερία σύναψης εξατομικευμένων συμφωνιών αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της λειτουργίας της ανταγωνιστικής αγοράς προμήθειας και είναι κρίσιμο να διαφυλαχθεί προκειμένου να ενισχυθεί η ανάπτυξη διαφοροποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών, προς όφελος τόσο των Μεγάλων Πελατών όσο και της συνολικής αποτελεσματικότητας της αγοράς. Επισημαίνεται ότι το υπό-διαβούλευση κείμενο επικαιροποιεί Αποφάσεις οι οποίες αφορούν αποκλειστικά Μικρούς Πελάτες. Ενδεικτικά, σημειώνεται ότι η απαγόρευση εφαρμογής ρήτρας πρόωρης αποχώρησης, βάσει των διατάξεων του Ν. 4001/2011 (άρθρο 47, παρ. 1) αλλά και της Οδηγίας 2019/944, αφορά αποκλειστικά σε οικιακούς Πελάτες και μικρές επιχειρήσεις.
- **Απαίτηση ύπαρξης έξυπνου μετρητή:** Η προϋπόθεση εγκατάστασης έξυπνου («ευφυούς») μετρητή για την προσφορά τιμολογίων βάσει κλιμακίων ή πακέτων κατανάλωσης, όπως εξειδικεύεται στις παραγράφους 2.1.4, 2.2.4 και 2.3.3, συνιστά, πιθανόν εκ παραδρομής,

έμμεση καθολική απαγόρευση της διάθεσης τέτοιων προϊόντων, περιορίζοντας την καινοτομία και τον ανταγωνισμό.

Η εγκατάσταση έξυπνου μετρητή, ιδίως σε πελάτες Χαμηλής Τάσης, δεν συνδέεται με τη δυνατότητα του ιδιοκτήτη του μετρητή «... να μπορεί να παρακολουθεί την κατανάλωσή του και να επωφελείται από τον σχεδιασμό και τα χαρακτηριστικά του τιμολογίου». Επί του παρόντος και για τις περιπτώσεις έξυπνων μετρητών που δεν έχουν ακόμη ενταχθεί στο μητρώο τηλεμετρούμενων παροχών (παροχές Νο. 0 έως 2 οι οποίες ανέρχονται σε πλήθος 7,4 εκ. μετρητών σύμφωνα με απολογιστικά στοιχεία ΔΕΔΔΗΕ Σεπτεμβρίου 2024), οι δυνατότητες παρακολούθησης που παρέχουν οι εγκατεστημένοι έξυπνοι μετρητές δεν διαφοροποιούνται ουσιαστικά από εκείνες των υφιστάμενων παλαιών μετρητών. Συγκεκριμένα, η μόνη πρόσθετη δυνατότητα παρακολούθησης που προσφέρουν είναι η διαπίστωση της μηνιαίας τηλεκαταμετρούμενης κατανάλωσης, την οποία αντλεί μέσω τηλεμετρίας ο ΔΕΔΔΗΕ από τον έξυπνο μετρητή και τη μεταφορτώνει προς τους προμηθευτές μέσω της πλατφόρμας «IRIS» για την τιμολόγηση των πελατών τους. Προϋπόθεση για την ψηφιακή πρόσβαση στη μηνιαία τηλεκαταμετρούμενη κατανάλωση είναι η εγγραφή του ιδιοκτήτη του έξυπνου μετρητή στο MyDEDDIE app. Πέραν της ανωτέρω δυνατότητας, καμία άλλη δυνατότητα «παρακολούθησης» της κατανάλωσης δεν υφίσταται τεχνικά, καθώς αυτή θα απαιτούσε την εγκατάσταση συσκευών τύπου “smart energy monitoring” και την αντίστοιχη λειτουργία εφαρμογών παρακολούθησης, δραστηριότητες που εκφεύγουν του πεδίου αρμοδιοτήτων του ΔΕΔΔΗΕ.

Στη βάση των ανωτέρω, είναι σαφές ότι η προϋπόθεση ύπαρξης έξυπνου μετρητή για την εμπορική διάθεση τιμολογίων βάσει κλιμακίων ή πακέτων κατανάλωσης δεν συνάδει με τις πραγματικές τεχνικές δυνατότητες που παρέχουν οι έξυπνοι μετρητές και σε κάθε περίπτωση, η «δυνατότητα παρακολούθησης» της κατανάλωσης δεν συνδέεται σε καμία περίπτωση με την ύπαρξη ή μη έξυπνου μετρητή. Το σύνολο των εμπορικά διαθέσιμων προγραμμάτων τα οποία φέρουν χαρακτηριστικά κλιμακίων ή πακέτων κατανάλωσης προϋποθέτουν την απλή γνώση της μέσης μηνιαίας κατανάλωσης εκ μέρους του πελάτη, πληροφορία η οποία είναι διαθέσιμη στο σύνολο των καταναλωτών, ακόμη και στους πλέον αδρανείς σε επίπεδο γνώσεων και παρακολούθησης, δυνάμει και των υφιστάμενων προβλέψεων του ΚΠΗΕ (παρ. 15 του άρθρου 37). Άλλωστε, ο καταναλωτής που επιθυμεί να παρακολουθήσει την κατανάλωση της ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να αντλήσει την σχετική πληροφορία εύκολα και γρήγορα με έναν απλό έλεγχο του μετρητή του και δεν χρειάζεται ευφυή μετρητή για τον συγκεκριμένο σκοπό. Επιπλέον, σχεδόν το σύνολο των ενεργών προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας διαθέτουν ηλεκτρονικές πλατφόρμες και εφαρμογές, στις οποίες οι πελάτες τους είναι εγγεγραμμένοι προκειμένου να λαμβάνουν τους λογαριασμούς τους και να παρακολουθούν τις μηνιαίες καταναλώσεις τους, οι οποίες ανάλογα και με τον βαθμό ανάπτυξης των σχετικών πλατφορμών – εφαρμογών, εμπλουτίζονται με γραφήματα, συγκριτικά στοιχεία και πληθώρα πληροφοριών η οποία διασφαλίζει την υπέρ του δέοντος ενημέρωση του τελικού καταναλωτή για τις καταναλωτικές του συνήθειες.

Επιπρόσθετα, δεδομένου ότι οι καταναλωτές που διαθέτουν μη έξυπνο μετρητή δεν έχουν εκ των πραγμάτων τη δυνατότητα σύναψης σύμβασης δυναμικής τιμολόγησης, ο περαιτέρω περιορισμός των διαθέσιμων τιμολογιακών επιλογών για την κατηγορία αυτή κρίνεται προβληματικός. Άλλωστε, η δομή μιας κλιμακωτής χρέωσης προάγει και μια πιο ορθολογική χρήση της ενέργειας από τον πελάτη, επιτυγχάνοντας ισορροπία μεταξύ κόστους και

προβλεψιμότητας. Τα εν λόγω προϊόντα προσφέρουν ουσιαστικά οφέλη, ιδίως σε πελάτες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, χωρίς αντίστοιχη επιβάρυνση. Είναι προς το συμφέρον τόσο των καταναλωτών όσο και της αγοράς να διατηρηθεί επαρκής ευελιξία, εξυπηρετώντας τις διαφορετικές ανάγκες χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Εν κατακλείδι, από τα ανωτέρω πραγματικά δεδομένα της λειτουργίας της αγοράς είναι σαφές ότι η προϋπόθεση που έχει θέσει η Αρχή στις παραγράφους 2.1.4, 2.2.4 και 2.3.3 του κειμένου της Δημόσιας Διαβούλευσης δεν δύναται να εφαρμοσθεί, καθώς ο βασικός σκοπός που επιδιώκει να διασφαλίσει η Αρχή – δηλαδή η ενεργή παρακολούθηση της κατανάλωσης – δεν παρέχεται ούτε διασφαλίζεται a priori από την ύπαρξη έξυπνου μετρητή. Σε κάθε περίπτωση, τα εμπορικά διαθέσιμα τιμολόγια με κλιμάκια ή προσφερόμενα πακέτα κατανάλωσης αποτελούν ζωντανό μέρος της διαδικασίας ανάπτυξης νέων προϊόντων στην αγορά, συντελούν σημαντικά στην ενίσχυση και προστασία του ανταγωνισμού στην αγορά και δεν προϋποθέτουν κάποια ειδική γνώση εκ μέρους των πελατών στους οποίους απευθύνονται. Στη βάση αυτή και δεδομένης της σημασίας που αποδίδει η Αρχή στη διατήρηση και ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά αλλά και στην εισαγωγή ρυθμίσεων οι οποίες εδράζονται σε πραγματικές τεχνικές και εμπορικές δυνατότητες της αγοράς, ο Σύνδεσμός μας υποστηρίζει την εξακολούθηση της υφιστάμενης πρακτικής ελεύθερης διάθεσης των προϊόντων αυτών.

- **Μηχανισμός αναπροσαρμογής και διακύμανσης τιμής:** Η απαίτηση ενεργοποίησης του μηχανισμού αναπροσαρμογής μόνο σε «εξαιρετικές περιπτώσεις» δεν συνάδει με τον λειτουργικό χαρακτήρα και τον σκοπό των κυμαινόμενων τιμολογίων και δεν ευθυγραμμίζεται με τις διατάξεις του ΚΠΗΕ.

Επιπρόσθετα, οι προμηθευτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα τόσο αναφοράς του τύπου σε περισσότερους του ενός δείκτες όσο και καθορισμού του εύρους διακύμανσης τους σε ποσοστιαία βάση, σύμφωνα με τις εμπορικές στρατηγικές τους, δεδομένου ότι τα μεγέθη της χονδρεμπορικής αγοράς που επηρεάζουν τα κόστη και τις τιμές είναι περισσότερα από ένα.

Συναφώς, ο περιορισμός των δυναμικών τιμολογίων στην αποκλειστική χρήση της TEA ως δείκτη, πέραν του ότι δεν ανταποκρίνεται στις πολλαπλές μεταβλητές που διαμορφώνουν το κόστος προμήθειας στην αγορά, περιορίζει αδικαιολόγητα τη δυνατότητα ανάπτυξης καινοτόμων ή σύνθετων τιμολογιακών προϊόντων από τους προμηθευτές, μειώνοντας τις διαθέσιμες επιλογές για τους καταναλωτές και περιορίζοντας τον ανταγωνισμό στην αγορά.

Επιπλέον, εκτιμούμε ότι οι απαιτήσεις του άρθρου 2.4.4 σχετικά με τη σαφήνεια και την επαληθευσιμότητα των δεικτών μπορούν να πληρούνται ακόμη και όταν αυτοί δεν δημοσιεύονται επισήμως, υπό την προϋπόθεση ότι είναι σαφώς καθορισμένοι και επαληθεύσιμοι από τον μέσο καταναλωτή, μέσω δημόσια προσβάσιμων δεδομένων και συγκεκριμένης μεθοδολογίας υπολογισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη την πρόβλεψη της παραγράφου 2.4.4.(ε), σύμφωνα με την οποία ο δείκτης κυμαινόμενων τιμολογίων δεν πρέπει να «υπόκειται σε εκκαθάριση», σε συνδυασμό με την πρόβλεψη ότι η τιμή των κυμαινόμενων ex-post προϊόντων ανακοινώνεται έως την πρώτη ημέρα του τρίτου μήνα μετά τον μήνα εφαρμογής (παρ. 2.2.6) όπως αυτή ισχύει κατόπιν της δημοσίευσης της Απόφασης Ε-160/2023, ο Σύνδεσμός μας κρίνει ότι η ρύθμιση αφορά αποκλειστικά τη συμβατική σχέση μεταξύ προμηθευτή και πελάτη και δεν σχετίζεται με τις διαδικασίες εκκαθάρισης που διενεργούνται στο πλαίσιο της χονδρεμπορικής αγοράς. Υπό το πρίσμα αυτό, και δεδομένης της πρόβλεψης της παραγράφου 2.2.3, ο δείκτης αγοράς που

δύναται να χρησιμοποιείται από τον μηχανισμό θα πρέπει να εκκαθαρίζεται το αργότερο εντός δύο μηνών από τον μήνα.

Τέλος, η υποχρεωτική σύνδεση της ζωνικής διαφοροποίησης των σταθερών και κυμαινόμενων τιμολογίων αποκλειστικά με τις ώρες αιχμής και μη αιχμής περιορίζει τη δυνατότητα ανάπτυξης πιο σύνθετων και προσαρμοσμένων προϊόντων, βασισμένων στο προφίλ κατανάλωσης του πελάτη. Ο περιορισμός αυτός αναστέλλει την καινοτομία, μειώνει τις επιλογές των καταναλωτών και αποδυναμώνει τον ανταγωνισμό στην αγορά.

- **Τροποποίηση συμβάσεων:** Η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία μονομερείς τροποποιήσεις μετά την πάροδο έξι (6) μηνών επιτρέπονται μόνο για σπουδαίους λόγους –όπως ενδεικτικά αναφέρονται στο υπό διαβούλευση μέτρο η ενεργειακή κρίση και οι πολεμικές συγκρούσεις— και υπό την προϋπόθεση προηγούμενης έγκρισης της ΡΑΑΕΥ τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν την έναρξη ισχύος τους, δεν προβλέπεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και ενδεχομένως θέτει ζήτημα συμβατότητας με τις γενικές αρχές του δικαίου, οι οποίες αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε αντισυμβαλλόμενου να αναπροσαρμόζει την παροχή του στα πλαίσια της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών.

Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η Οδηγία 2019/944/ΕΕ, άρθρο 10 παρ. 4, η οποία προβλέπει ότι: «Οι τελικοί πελάτες ειδοποιούνται δεόντως σχετικά με οποιαδήποτε πρόθεση τροποποίησης των συμβατικών όρων (...) με διαφανή και κατανοητό τρόπο (...) το αργότερο έναν (1) μήνα πριν τη χρονική στιγμή κατά την οποία η προσαρμογή τίθεται σε ισχύ.» Σημειώνεται ότι η ισχύουσα προθεσμία ενημέρωσης των 60 ημερών είναι ήδη σημαντικά αυστηρότερη από την ελάχιστη προθεσμία που προβλέπει η Οδηγία, η οποία περιορίζεται σε δύο εβδομάδες γενικά και σε έναν μήνα στην περίπτωση οικιακών πελατών. Η αναλογική εφαρμογή των προβλέψεων της Οδηγίας ενδεχομένως θα εξυπηρετούσε καλύτερα την ισορροπία μεταξύ προστασίας του καταναλωτή και διατήρησης της απαραίτητης ευελιξίας για τους προμηθευτές, περιορίζοντας πιθανές δυσλειτουργίες στην εμπορική τους δραστηριότητα που θα μπορούσαν να προκύψουν από την εφαρμογή εκτεταμένων προθεσμιών, όπως αυτή των 60 ημερών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 3 του ΚΠΗΕ, μονομερείς τροποποιήσεις επιτρέπονται για σπουδαίο λόγο, κατόπιν σχετικής ενημέρωσης του πελάτη, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη έγκριση από τη Ρυθμιστική Αρχή.

Η εισαγωγή απαίτησης προηγούμενης έγκρισης της ΡΑΑΕΥ για κάθε μονομερή τροποποίηση συνιστά ουσιώδη αυστηροποίηση του υφιστάμενου πλαισίου και εγείρει ζήτημα συμβατότητας με βασικές αρχές του ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου. Πέραν των ακραίων περιστατικών που αναφέρονται ενδεικτικά (ενεργειακή κρίση, γεωπολιτικά συμβάντα), οι προμηθευτές εκτίθενται σε πλήθος μεταβλητών οι οποίες επηρεάζουν ουσιαδώς τη βιωσιμότητα των συμβάσεων – όπως, ενδεικτικά, η τροποποίηση των Συντελεστών Απωλειών. Στο πλαίσιο αυτό, η Απόφαση ΡΑΕ 409/2020 προβλέπει τη δυνατότητα μονομερούς τροποποίησης «σε περίπτωση επιβολής χρεώσεων από Ρυθμιστικές ή Νομοθετικές παρεμβάσεις», ενώ για τις λοιπές περιπτώσεις οι τροποποιήσεις πραγματοποιούνται «σύμφωνα με προβλεπόμενα στο άρθρο 30 ΚΠΗΕ». Ο αποκλεισμός αυτών των περιπτώσεων από την έννοια του «σπουδαίου λόγου» ή η υπαγωγή τους σε διαδικασία προέγκρισης από τη ΡΑΑΕΥ, δημιουργεί ένα δυσανάλογο και γραφειοκρατικό πλαίσιο, το οποίο δεν συμβάλλει στη σταθερότητα των σχέσεων προμήθειας, αλλά, αντίθετα, μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό της προσφοράς και αναστολή εισόδου νέων προϊόντων στην αγορά. Συμπερασματικά, η εν λόγω

πρόβλεψη κρίνεται υπέρμετρα περιοριστική, μη ευθυγραμμισμένη με το ισχύον νομικό πλαίσιο και ενδεχομένως μη συμβατή με θεμελιώδεις αρχές του δικαίου. Ως εκ τούτου, προτείνεται η επανεξέτασή της ως προς τη σκοπιμότητα και την εφαρμοσιμότητά της.

Περαιτέρω, ως έγγραφη ατομική ενημέρωση προς τον πελάτη εκτιμούμε ότι δύναται να θεωρείται και η αναγραφή της σχετικής πληροφορίας στον λογαριασμό κατανάλωσης (κατ' εφαρμογή της πρόβλεψης του άρθρου 30 παρ.4 ΚΠΗΕ), υπό την προϋπόθεση ότι αυτή τοποθετείται σε καθορισμένο, ευδιάκριτο και εύκολα αναγνωρίσιμο σημείο του εγγράφου. Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει να είναι αναλυτική, περιγράφοντας με σαφήνεια το είδος της αλλαγής, το πεδίο εφαρμογής της και την ημερομηνία έναρξης ισχύος.

Σε ό,τι αφορά τον χρόνο εφαρμογής των αλλαγών, προτείνεται να προβλεφθεί ότι αυτές τίθενται σε ισχύ σε επαρκές χρονικό διάστημα, με βάση και τις προθεσμίες προγνωστοποίησης του άρθρου 30 του ΚΠΗΕ, μετά τον λογαριασμό στον οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική ενημέρωση. Η ρύθμιση αυτή διασφαλίζει επαρκή χρόνο αντίδρασης για τον πελάτη, επιτρέποντάς του να αξιολογήσει τις νέες συνθήκες και να λάβει τις αναγκαίες αποφάσεις.

- **Ανάκτηση προωθητικών παροχών:** Η καθολική απαγόρευση ανάκτησης παροχών (όπως τα προσφερόμενα δώρα προσέλκυσης νέων πελατών) περιορίζει αδικαιολόγητα την εμπορική ελευθερία των προμηθευτών και ενδέχεται να ενισχύσει φαινόμενα ευκαιριακής συμπεριφοράς εκ μέρους των καταναλωτών. Τα δώρα προσέλκυσης δεν σχετίζονται με την έννοια της πρόωρης αποχώρησης και την απαίτηση της μη επιβολής ρητρών πρόωρης αποχώρησης σε πελάτες με κυμαινόμενα τιμολόγια, θέμα το οποίο ήδη ρυθμίζεται επαρκώς από το ισχύον ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό πλαίσιο.

Τα δώρα προσέλκυσης νέων πελατών στοχεύουν στην εδραίωση και φυσικά διατήρηση της συμβατικής σχέσης με νέους πελάτες, παρέχονται βάσει ειδικών όρων προσφοράς, των οποίων οι πελάτες λαμβάνουν γνώση και προσυπογράφουν, και λειτουργούν παράλληλα με τη σύμβαση προμήθειας καθ' όλη τη διάρκεια της εκπροσώπησης του πελάτη. Υπό το πρίσμα αυτό, η απαίτηση της Αρχής για καθολική απαγόρευση ανάκτησης των δώρων προσέλκυσης συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού στην αγορά, καθώς η επιγενόμενη ανασφάλεια που θα προκληθεί από τυχόν υιοθέτηση της πρότασης της Αρχής, θα οδηγήσει σε κάμψη της χρήσης τέτοιων πρακτικών από τους προμηθευτές, οι οποίοι δεν θα δύνανται να ανακτήσουν την αξία των δώρων που προφέρονται σήμερα υπό την προϋπόθεση της διατήρησης της συμβατικής σχέσης με νέους πελάτες.

Περαιτέρω, η καθολική αυτή απαγόρευση θα ενισχύσει την τάση ευκαιριακής συμπεριφοράς εκ μέρους καταναλωτών, οι οποίοι, απαλλαγμένοι από τη συμβατική υποχρέωση επιστροφής των δώρων σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που έχουν προσυπογράψει, θα μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να ασκούν το δικαίωμα αλλαγής εκπροσώπησης, σωρεύοντας δώρα προσέλκυσης και αδιαφορώντας για την οικονομική ζημία που προκαλούν στους προμηθευτές. Το πρόβλημα καθίσταται ακόμα πιο σοβαρό με τα δώρα μεγάλης αξίας, τα οποία ενδέχεται να δίνονται με σκοπό την προώθηση ενεργειακών υπηρεσιών ή προϊόντων εξοικονόμησης ενέργειας, στόχος ο οποίος προάγεται στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης και για τα οποία η αξία τους πρέπει να ανακτάται άλλως η σχετική ζημία επιρρίπτεται αδίκως και αδικαιολόγητα στους προμηθευτές.

Τέλος, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα δώρα προσέλκυσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συνολικού σχεδιασμού των προσφερόμενων τιμολογίων εκ μέρους των προμηθευτών, ενώ

η ανάκτηση της αξίας τους μέσω της συμβατικής σχέσης ενσωματώνεται στη διαμόρφωση της τελικής τιμής διάθεσης των προϊόντων ηλεκτρικής ενέργειας. Ως εκ τούτου, η πρόταση της Αρχής για καθολική απαγόρευση ανάκτησης των δώρων προσέλκυσης επιδρά εμμέσως αρνητικά και στο επίπεδο των τελικών τιμών, στις οποίες προσφέρονται τα προϊόντα ηλεκτρικής ενέργειας.

- **Παροχή εκπτώσεων:** Τόσο στα κυμαινόμενα όσο και στα δυναμικά τιμολόγια, είναι κρίσιμο να διασφαλιστεί ότι οι υπό διαβούλευση ρυθμίσεις δεν θα περιορίζουν τη δυνατότητα προσφοράς, πέραν των σταθερών εκπτώσεων, και επιπρόσθετων εκπτώσεων μέσω προωθητικών ενεργειών. Τέτοιες εκπτώσεις θα μπορούν ενδεικτικά να παρέχονται είτε ως απόλυτο ποσό είτε ως ποσοστό, εφάπαξ ή για ορισμένη χρονική διάρκεια, κατά την κρίση του προμηθευτή, αρκεί η δυνατότητα αυτή για την παροχή εκπτώσεων μέσω προωθητικών ενεργειών να προβλέπεται στους όρους της σύμβασης προμήθειας. Η δυνατότητα αυτή ενισχύει τον ανταγωνισμό και επιτρέπει τη διαμόρφωση προϊόντων που ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις διαφοροποιημένες ανάγκες και προτιμήσεις των καταναλωτών.

Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν θα περιορίζεται η δυνατότητα παροχής εκπτώσεων επί του μηνιαίου παγίου, οι οποίες δύνανται να συνδέονται με τη διάρκεια παραμονής του πελάτη στον ίδιο προμηθευτή. Τέτοιες πρακτικές μπορούν να λειτουργήσουν ως πρόσθετα κίνητρα για την ενίσχυση της πιστότητας των πελατών και την ανάπτυξη πιο σταθερών εμπορικών σχέσεων, προσφέροντας ταυτόχρονα μεγαλύτερη ευελιξία στους προμηθευτές για τη διαχείριση και διαφοροποίηση των προϊόντων τους.

- **Απαγόρευση προφορικής σύμβασης:** Η επιβολή αποκλειστικά έγγραφης (έντυπης) μορφής σύμβασης αντίκειται στον Ν. 4001/2011 καθώς και στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο περί ψηφιακών συναλλαγών και περιορίζει δυσανάλογα την οικονομική ελευθερία των προμηθευτών. Η τηλεφωνική προώθηση των συμβάσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας είναι νόμιμη βάσει του Ν. 4001/2011 και του Ν. 3471/2006 και εμπίπτει στην κατηγορία των συμβάσεων που συνάπτονται από απόσταση κατά τα οριζόμενα στον Ν. 2251/1994 περί προστασίας του καταναλωτή, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Περαιτέρω, η κατάρτιση των συμβάσεων γίνεται εγγράφως εφόσον οι όροι τους περιέχονται σε γραπτό κείμενο το οποίο περιέχεται σε σταθερό μέσο και εφόσον η αποδοχή τους από τον πελάτη ομοίως αποθηκεύεται σε σταθερό μέσο. Μετά και την τροποποίηση του άρθρου 48 παρ. 1 του Ν. 4001/2011 κατέστη σαφές ότι σταθερό μέσο αποθήκευσης της αποδοχής των όρων της σύμβασης προμήθειας εκ μέρους του πελάτη αποτελεί και η ηχογραφημένη κλήση. Συνεπώς, η σύναψη συμβάσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στο ανωτέρω πλαίσιο είναι νομοθετικά κατοχυρωμένη και δεν θα πρέπει να απαγορευθεί ή να περιοριστεί με οποιονδήποτε τρόπο, υπό την προϋπόθεση τήρησης υποχρεώσεων διαφάνειας και επαρκούς τεκμηρίωσης εκ μέρους του προμηθευτή, που διασφαλίζουν τόσο την προστασία των καταναλωτών όσο και την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία της αγοράς.
- **Διαφημίσεις:** Η διαφήμιση αποτελεί μορφή επικοινωνίας που υλοποιείται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με σκοπό την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών του διαφημιζόμενου και την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των καταναλωτών. Η προσυμβατική ενημέρωση παρέχεται σε επόμενο στάδιο, αφού ο καταναλωτής εκδηλώσει ενδιαφέρον και επικοινωνήσει με τον διαφημιζόμενο για περαιτέρω πληροφορίες. Για τον λόγο αυτό, οι διαφημίσεις

παραπέμπουν κατά κανόνα σε ιστοσελίδες ή τηλέφωνα επικοινωνίας του διαφημιζόμενου. Ιδίως η ραδιοτηλεοπτική διαφήμιση λόγω της περιορισμένης διάρκειας και των τεχνικών περιορισμών μετάδοσης σύνθετων πληροφοριών, δεν θα μπορούσε να υποκαταστήσει τη διαδικασία προσυμβατικής ενημέρωσης.

Ο Σύνδεσμός μας παραμένει στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση ή ανταλλαγή απόψεων επί των ανωτέρω ζητημάτων, με στόχο τη διαμόρφωση ενός ισορροπημένου και αποτελεσματικού ρυθμιστικού πλαισίου.

Δεδομένου ότι τα υπό διαμόρφωση μέτρα επηρεάζουν άμεσα και σε ουσιώδη βαθμό τη λειτουργία και τη δραστηριότητα των Μελών μας, ζητούμε τη θεσμική συμμετοχή του Συνδέσμου μας στη διαδικασία τελικής διαμόρφωσης των σχετικών ρυθμίσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης αποτύπωση των αναγκών και ιδιαιτεροτήτων της αγοράς προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Με εκτίμηση,

Μίλτος Ασλάνογλου
Γενικός Διευθυντής